

اشتباهات رایج چکیده‌های انگلیسی در پایان‌نامه‌ها: رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی*

¹ الهام فراهانی

² مهری فیروزعلیزاده

³ سمیه پناهی

(صفحات 126 - 103)

چکیده

هدف: پژوهش حاضر در صدد ارزیابی ترجمه‌ی آکادمیک چکیده فارسی به انگلیسی و ارائه‌ی مدلی برای چگونگی تعیین سطح ترجمه در پژوهش‌های محققان است.

روش‌شناسی: این پژوهش از نوع کاربردی و به شیوه پیمایشی انجام گرفته است. جهت ارزیابی نوشتار از نمره‌دهی تحلیلی با چاکوب شامل پنج جزء محتوا، سازماندهی، دستور زبان، کاربرد واژگان و علائم سجاوندی استفاده شد. 127 نمونه چکیده پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در چهار دانشگاه دولتی (تهران، فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز و قم) مورد ارزیابی قرار گرفت. پایایی پژوهش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون 90/7% بدست آمد.

یافته‌ها: بالاترین نمره کسب شده در چکیده‌های انگلیسی به ترتیب برای بخش محتوا (23/65%)، سازماندهی (15/28%)، دستور زبان (14/10%)، علائم سجاوندی (3/92%) و کاربرد واژگان (13/8%) گزارش شد. نمره نهایی چکیده‌های انگلیسی این پژوهش، 70/75% به دست آمد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش، حاکی از آن است که سطح نوشتار چکیده انگلیسی در مقطع کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در جایگاه متوسط قرار دارد. در واقع غالب "محتوای" چکیده‌ها قابل فهم برای عامه است، اما منطق زبانی حکم می‌کند که اصول و مبانی زبان‌شناسی در ترجمه رعایت شود.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی ترجمه؛ چکیده انگلیسی؛ اشتباهات رایج نوشتار؛ ارزیابی نوشتار؛ پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی

* تاریخ دریافت مقاله: 1395/03/12؛ تاریخ پذیرش مقاله: 1395/09/01.

1. دانشجوی دکترای آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه اراک (نویسنده مسئول) e-farahani@phd.araku.ac.ir

2. دانشجوی دکترای علوم شناختی زبان، پژوهشکده علوم شناختی تهران alizadehmehri@gmail.com

3. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه قم panahi.s1985@gmail.com

مقدمه

میزان انگیزش و نوع نگرش جامعه‌ی محققان به نگارش زبان خارجی در یک کشور، می‌تواند شاخص موفقیت در یادگیری یک زبان دوم یا خارجی را تحت تأثیر قرار دهد که در جامعه‌ی ما همواره به محققان گوشزد می‌شود. پرداختن به این موضوع، پژوهش‌های مختلفی را می‌طلبد. محور اصلی این پژوهش نیز بررسی سطح نگارش آکادمیک زبان انگلیسی محققان است. با توجه به نقش بسزای چکیده‌نویسی انگلیسی در عرصه‌های جهانی علم؛ چکیده‌ی انگلیسی پایان‌نامه‌ها در جهت اهداف پژوهش حاضر انتخاب شد. یکی از معیارهای موجود برای کسب اعتبار در کارهای تحقیقاتی از جمله پایان‌نامه‌ها، افزودن چکیده انگلیسی (در کنار چکیده فارسی)، با هدف امکان دسترسی به محتوای اثر در سطح بین‌المللی است. بدیهی است چکیده‌ای که حاوی خطاهای زبانی باشد، تأثیری منفی بر ذهن مخاطب می‌گذارد. کوهن ویدا¹ (2012)، نوشتن چکیده‌ی خوب را در عصر اطلاعات، یک امتیاز ارزشمند در هر حوزه از علوم می‌داند و برای پیشرفت در نوشتار زبان دوم به مترجمان توصیه می‌کند ابتدا از چکیده‌نویسی متون مبدأ شروع کنند. از

1. Cohen Vida

نظر وی نوشتن یک چکیده خوب صرفاً به معنای کاهش متن مبدأ و جایگزینی یک لغت با لغات مترادف و هم‌سنخش نیست، بلکه چکیده‌نویس باید شیوه فکر و ویژگی‌های متن را نگاه دارد و به شیوه بازاندیشی و تجدید ساختار، دوباره به نوشتن چکیده مبادرت ورزد. همواره باید به نحوه‌ی چگونگی ترجمه و انتقال مفاهیم و اصطلاحات در قالب نوشتار انگلیسی توجه کافی داشت. این کار از طریق مقابله ترجمه امکان پذیر است که نقشی بسیار کارساز در آموزش زبان، ترجمه و نیز در فرهنگ‌نگاری، واژه‌سازی و واژه‌گزینی دارد. پینتو¹ (1997)، در زمینه نگارش یک چکیده مطلوب به زبان انگلیسی، رسیدن به دو هدف ذیل را ضروری می‌داند: ابتدا هرس متن یا حذف اضافات، یعنی: حذف نکات غیر ضروری، حفظ نکات ضروری، و سپس عصاره‌گیری متن، یعنی: رسیدن به اصل مفهوم محتوای مدرک.

موضوع بررسی وضعیت چکیده انگلیسی در پایان‌نامه‌ها، برای نخستین بار به صورت جامع بر روی رساله‌های دکترای حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی انجام گرفت و نتایج آن، نگارش چکیده‌های انگلیسی را در سطح خیلی خوب تشخیص داد (نوروزی، اکبریان و پناهی، 1395). واقعیت آن است که رشته کتابداری اصولاً جزء علوم است که از مغرب زمین وارد ایران شده و اکثر متون اولیه و درس‌های بنیادی آن نیز کماکان به زبان انگلیسی نوشته می‌شود، لذا یادگیری زبان انگلیسی و شیوه ترجمه متون از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و کسانی در این رشته موفق هستند که تسلط کافی بر زبان انگلیسی را دارند.

اساتید، دانشجویان، پژوهشگران و کتابدارانی که خواهان آموزش، پژوهش و فراگیری این رشته هستند، همواره در تلاش برای یادگیری زبان انگلیسی بوده‌اند تا با آگاهی از متون دست اول موجود و نوشته‌ها اولاً بتوانند با تازه‌ترین مباحث نظری و پژوهشی در این رشته آشنا شوند، ثانیاً بتوانند با نگارش مباحث و مطالب نو به زبان انگلیسی، به بهترین نحو ممکن در پیشبرد و ترقی این علم دخیل شوند (سالاری، 16

1. Pinto

فروردین 1392). با کسب نتایج مطلوب محققان در نگارش چکیده انگلیسی رساله‌های دکتری این حوزه، می‌توان امیدوار بود که محققان در فراگیری و توجه به ترجمه، اهتمام لازم را مبذول داشته‌اند. البته صرف این نتیجه نمی‌تواند دلیل محکمی برای قضاوت در این مورد باشد و نیازمند پژوهش‌های گسترده‌تر برای شناخت میزان تعامل کتابداران با زبان انگلیسی است.

حال این سؤال ممکن است پیش آید که آیا چکیده‌های انگلیسی پایان‌نامه‌ها در مقطع کارشناسی ارشد این حوزه نیز از وضعیت نگارشی مطلوبی برخوردارند؟ یا این که سطح چکیده‌نویسی انگلیسی این حوزه در مقطع ارشد و دکتری با هم تفاوتی دارد؟ بدیهی است که برای پاسخ‌گویی به این پرسش باید از شیوه استاندارد برای ارزیابی نوشتار چکیده انگلیسی استفاده کرد.

بنابراین، هدف از انجام پژوهش حاضر، ارزیابی نوشتار چکیده انگلیسی با فارسی در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی است. در این راستا، ابتدا به ارائه چگونگی ارزیابی زبان نوشتار در پژوهش‌های همسو پرداخته می‌شود.

نوروزی، اکبریان و پناهی (1394)، جهت ارزیابی نوشتار چکیده‌های رساله‌های دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی، از نمره‌دهی تحلیلی باچا-ژاکوب در برگیرنده پنج جزء (محتوا، سازماندهی، دستور زبان، کاربرد واژگان و مکانیزم) استفاده کردند. براساس یافته‌های آنان، بیشترین میزان انطباق در چکیده‌های مورد مطالعه، به ترتیب برای مؤلفه محتوا و سازماندهی و کاربرد واژگان، دستور زبان و مکانیزم گزارش شد. نتایج حاصله از پژوهش محققان نشان داد که نگارش چکیده انگلیسی این حوزه در سطح عالی قرار دارد. فلاحی فومنی (1392)، در آسیب شناسی چکیده‌های انگلیسی حوزه علوم پایه، با استفاده از شیوه تحلیلی، حدود 1439 خطای واژگانی، دستوری و تایپی را تشخیص داد. وی استفاده‌ی نابجا از حرف تعریف the (با فراوانی 198)، فاصله‌ی اضافی (با فراوانی 150)، نشانه‌گذاری (با فراوانی 124)، اشکالات فعلی (با فراوانی 112) و ساختار شبه فارسی (124) را به عنوان خطاهای پرتکرار ذکر کرد. احمدی شیرازی (1392)، در پژوهش خویش

ضمن ارائه‌ی لیست ارزیابی تحلیلی جزئی‌نگر نشان داد که این لیست، شاخص پایایی بالاتری را - هم به صورت فردی و هم گروهی - در مقایسه با ارزیابی کلی‌نگر ایجاد می‌نماید.

در میان پژوهش‌های خارجی، سیکولوا و موکووا¹ (2011)، در پژوهشی تحت عنوان "اشتباهات رایج در نوشتار"، پس از تصحیح نمونه‌ها، اذعان داشتند که در نوشتار غیر رسمی به دلیل اثرپذیری از زبان مادری²، شاهد اشتباهات نوشتاری بیشتری (در زمینه املا، بزرگ‌نویسی...) از فراگیران هستیم، به گونه‌ای که هر چه به سمت نوشتار آکادمیک و رسمی پیش برویم، اشتباهات نوشتاری به نسبت کمتر است (نقل در نوروزی، اکبریان و پناهی، 1393). ویگل³ (2002) در پژوهشی پس از بررسی و بیان وجه تمایزات و معایب سه مقیاس «نمره‌دهی بر اساس ویژگی‌های اولیه نوشتار، نمره‌دهی کلی‌نگر و نمره‌دهی تحلیلی» استفاده از شیوه‌ی نمره‌دهی تحلیلی ژاکوب و همکاران⁴ (1981) را، به عنوان نمونه‌ای با درجه پایایی بالاتر برای ارزیابی یاد می‌کند.

ناکامورا⁵ (2004)، در پژوهشی با عنوان «مقایسه شیوه‌های نمره‌دهی تحلیلی و کلی‌نگر در ارزیابی نوشتار»، ابتدا به مقایسه و تفکیک مؤلفه‌های نوشتاری و شیوه نمره‌دهی به دو صورت کلی‌نگر و تحلیلی پرداخت، سپس از سه ارزیاب متخصص به زبان انگلیسی برای تحلیل 90 نمونه نوشتاری فراگیران کمک گرفت. نتایج آماری داده‌های پژوهش ناکامورا حاکی از پایایی و دقت بالاتر در نمرات با استفاده از شیوه تحلیلی بود. محقق در پایان پژوهش خویش به سه نتیجه مهم دست یافت:

1. ارزیابی کلی‌نگر بسیار به صرفه و از قابلیت اجرای بالاتری برخوردار است، اما ارزیابی تحلیلی به دلیل استفاده از تعداد مؤلفه‌های بیشتر جهت بالا بردن پایایی و دقت بالاتر توصیه می‌شود.

1. Šikolová and Mocková

2. Mother Tongue

3. Weigle

4. Jacobs & et. al

5. Nakamura

2. بهترین نتیجه در ارزیابی، نخست از طریق کمک گرفتن از چندین ارزیاب و چندین مؤلفه، دوم چندین ارزیاب و یک مؤلفه کلی، سوم یک ارزیاب و چندین مؤلفه، چهارم یک ارزیاب و یک مؤلفه و پنجم داشتن یک ارزیاب با مقیاس‌های ذهنی (بدترین حالت) حاصل می‌شود.

3. قضاوت با استفاده از شیوه کلی‌نگر برای یک ارزیاب می‌تواند مشکل‌ساز باشد. باچا¹ (2001) از پنج مؤلفه‌ی عمده محتوا²، سازماندهی³، واژگان⁴، کاربرد زبان⁵ و مکانیزم (علائم سجاوندی)⁶ برای ارزیابی نوشتار زبان دوم در پژوهش خویش بهره برد. وی شیوه جزئی‌نگر را برای ارزیابی دست‌نوشته‌های فراگیران برگزید و از دو ارزیاب متخصص زبانشناسی کمک گرفت. پس از اعلام نتایج ارزیابی، باچا این شیوه را برای کسب نتایج پایاتر تایید کرد. او بر اساس یافته‌های بدست آمده اظهار داشت که مؤلفه‌های سازماندهی و واژگان، بیشترین ضریب همبستگی را دارند که می‌تواند نشان از پیوند این دو مقوله باشد. بدین معنا که رعایت یا عدم رعایت صحیح اصول زبانشناسی در مؤلفه‌ی سازماندهی بر مؤلفه‌ی واژگان اثر گذاشته است (نقل در نوروزی، اکبریان و پناهی، 1393).

لیونز⁷ (1995) در پژوهشی در باب فرایند ارزشیابی تحت عنوان «ارزشیابی نوشتار غیربومی و مشکلات نمره‌دهی کلی‌نگر» اظهار داشت که در نمره‌دهی کلی‌نگر، متون نوشته شده به زبان دوم توسط دو یا سه ارزیاب به سرعت و به سهولت قرائت می‌شود، سپس هر کدام طبق نظر شخصی خود، نمره‌ای به صورت مجزا به متن می‌دهند و نمره نهایی از میانگین این نمرات حاصل می‌شود. محقق در نقد این شیوه اظهار داشت که صرف نوشتن متن در قالب دستور زبان (گرامر) صحیح، نمی‌تواند به عنوان معیار نهایی تایید توانای نوشتار زبان دوم برای فراگیران باشد، بلکه باید به شیوه‌ای رسمی‌تر و استانداردتر نمره نهایی را اعلام کرد؛ چرا که هر فراگیر عملکرد متفاوت و مجزای از دیگری دارد.

1. Bacha
2. Content
3. Organization
4. Vocabulary
5. language use
6. Mechanics
7. Lyons

وی نمره‌دهی کلی‌نگر را همانند یک سیستم بسته فرض کرد که قادر به ارائه نقاط ضعف و قوت نوشتار تحت مؤلفه‌ها نیست. وی همچنین، این شیوه را فرایندی کمی خواند که باید با شیوه‌ی استانداردتری مانند «ارزیابی چند خصیصه»¹ جایگزین شود، به گونه‌ای که بتواند حداقل 4 الی 6 مؤلفه‌ی نوشتاری را با جزئیات بیشتر کندوکاو کند.

ژاکوب و همکاران² (1981)، پروفایلی را جهت ارزیابی نوشتار زبان دوم فراگیران ارائه دادند که شامل پنج مؤلفه‌ی عمده محتوا، سازماندهی، کاربرد واژگان، دستور زبان و علائم سجاوندی است. این پروفایل در قالب نمرات و سطوح مختلف (عالی، خیلی خوب، خوب و ضعیف) طبقه‌بندی شده‌اند و در پژوهش‌های فراوانی مورد استقبال قرار گرفته، از آن جمله کلیموا³ (2011)، با استناد به تجربیات بدست آمده، متداول‌ترین شیوه ارزیابی را پیروی از مدل تحلیلی (جزئی‌نگر) ژاکوب معرفی کرده است.

با توجه به نتایج پیشینه‌های حاضر می‌توان چنین استنباط کرد که برای تعیین چگونگی کیفیت نوشتار زبان دوم، ارزیاب باید به شیوه‌ای استاندارد و در قالب مقیاس‌هایی همچون نمره، درصد یا تعیین سطح به ارزیابی بپردازد. در نمره‌دهی کلی‌نگر، همواره بیم آن می‌رود که نوعی سلیقه‌ی فردی در ارزیابی اعمال شود، نه ارزیاب می‌تواند دلایل استاندارد از نحوه‌ی ارزیابی و قضاوت خویش را ارائه دهد و نه خود فراگیر می‌تواند به نقاط قوت و ضعف نوشتار خود پی ببرد. بنابراین پژوهشگران به تبع در راستای انجام مقابله‌ی یک ترجمه به، تعیین مؤلفه‌های اصلی و فرعی تر منطبق با اصول زبان‌شناسی زبان مبدا و مقصد نیاز دارند.

در پژوهش حاضر کوشش شد به 5 پرسش پاسخ داده شود:

1. نمره کسب شده در بخش محتوایی و میزان انطباق بین محتوای چکیده‌های فارسی و انگلیسی پایان‌نامه‌های ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی چقدر است؟
2. نمره کسب شده در بخش ساختار نوشتاری چکیده‌های فارسی و انگلیسی در

1. Multiple Trait Assessment

2. Jacobs

3. Klimova

پایان‌نامه‌های ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، از جنبه‌ی سازماندهی (انسجام، روان بودن، وضوح، ترتیب منطقی) چقدر است؟

3. به چه میزان مؤلفه‌ی کاربرد زبان (صحت، مبحث گرامر) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟

4. به چه میزان مؤلفه‌ی کاربرد واژگان (غنای لغات، کاربرد مناسب، تسلط بر لغات تخصصی) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟

5. به چه میزان ساختار نوشتاری مؤلفه‌ی مکانیزمی (پاراگراف‌بندی، املاء، بزرگ‌نویسی، نقطه‌گذاری) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به شیوه پیمایشی انجام گرفته است. برای انجام پژوهش، طبق جدول نمونه‌گیری مورگان¹ از مجموع تخمینی 200 چکیده پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی چهار دانشگاه دولتی تهران، فردوسی مشهد و شهید چمران اهواز و قم طی بازه زمانی 1387-1394، 127 نمونه بصورت تصادفی انتخاب شد. برای مقابله و بررسی میزان انطباق چکیده‌ی فارسی و انگلیسی، از شیوه نمره‌دهی ژاکوب و همکاران (1981) استفاده شد. این شیوه شامل پنج مؤلفه نوشتاری و اختصاص 100 نمره به مؤلفه‌های محتوا (30%)، سازماندهی (20%)، دستور زبان (25%)، کاربرد واژگان (20%)، و علائم سجاوندی (5%) است که در قالب چهار سطح توصیفی عالی-خیلی خوب، خوب-متوسط، نسبتاً ضعیف و خیلی ضعیف، برای ارزیابی نوشتار زبان دوم ارائه شده است (پیوست 1). در مجموع 59 مؤلفه فرعی مطابق با اصول زبان‌شناسی فارسی و انگلیسی برای ارزیابی انتخاب شد (پیوست 2). خاطرنشان می‌شود که به سبب عدم همخوانی مؤلفه‌های

1. Morgan

فرعی در بخش کاربرد واژگان، دستور زبان و مکانیزم، انجام ارزیابی صرفاً محدود به چکیده‌های انگلیسی شد، اگر چه در موارد لزوم به معادل فارسی آن نیز رجوع شد. روایی جداول نمره‌دهی و مؤلفه‌های ارزیابی در این پژوهش مورد تأیید اساتید و صاحب‌نظران آموزش زبان انگلیسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از نرم‌افزارهای آماری Excel و SPSS استفاده شد. ارزیابی چکیده‌ها طی دو مرحله، توسط متخصصان زبان انگلیسی انجام گرفت و پایایی آن با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون 90/7% گزارش شد که در سطح بالایی است. برای انجام پژوهش سیاهه‌هایی تنظیم شدند بدین ترتیب که:

- به هر چکیده انگلیسی و معادل فارسی آن یک شماره مجزا جهت مقابله ترجمه تعلق یافت.

- تعداد و نوع خطاهای نگارشی به تفکیک مؤلفه‌های فرعی، در سه سطح خطای محرز (X)، خطای متوسط ($\sqrt{X}$) و فاقد خطا ($\sqrt{}$) در جداول مربوطه گزارش شدند. نمره‌دهی بر اساس تعداد و نوع خطا (محرز یا متوسط)، انجام گرفت، بدین ترتیب که نمره اصلی هر مؤلفه اصلی بر تعداد مؤلفه‌های فرعی آن تقسیم شد. در جدول 1. به تفکیک این شیوه نمره‌دهی برای هر مؤلفه ارائه شده است.

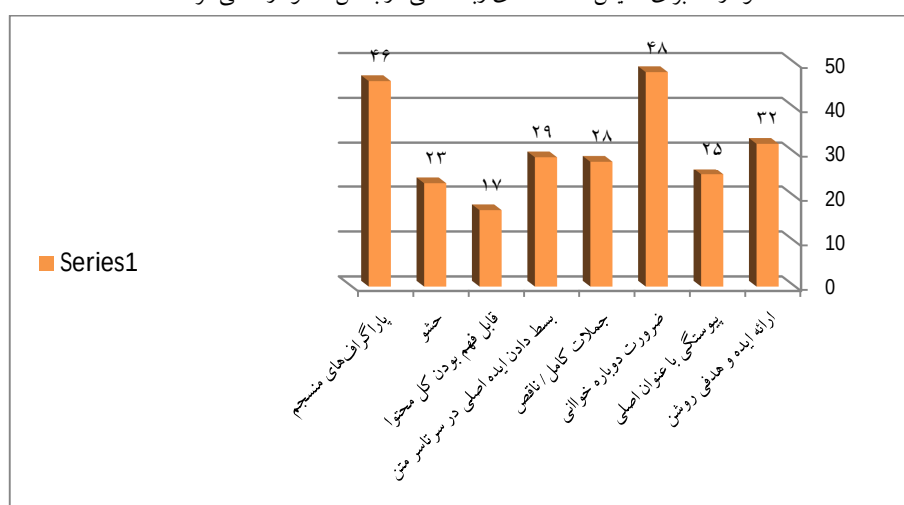
جدول 1. شیوه نمره‌دهی

مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی	نمره اصلی	نمره کاهشی برای هر خطای محرز	نمره کاهشی برای هر خطای متوسط
محتوا	8 مورد	30%	3/75	1/87
سازماندهی	8 مورد	20%	2/5	1/25
دستور زبان	26 مورد	25%	0/96	0/48
کاربرد واژگان	6 مورد	20%	3/33	1/66
علائم سجاوندی	11 مورد	5%	0/45	0/22
جمع	69 مورد	100%	-	-

یافته‌ها

پرسش اول: نمره کسب شده در بخش محتوایی و میزان انطباق بین محتوای چکیده‌های فارسی و انگلیسی پایان‌نامه‌های ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی چقدر است؟

نمودار 1. برای نمایش تعداد خطای زبانشناسی در بخش محتوا ارائه می‌گردد.

نمودار 1. ارزیابی بخش محتوا

طبق ارزیابی صورت گرفته، محتوای چکیده‌های انگلیسی در مجموع دارای 248 خطا بودند که از بین آن‌ها 130 خطای محرز و 118 خطای متوسط تشخیص داده شد. بدین ترتیب پس از اعمال نمرات کاهشی طبق دستوری که در روش‌شناسی ارائه گردید (3/75 برای خطای محرز و 1/87 برای خطای متوسط)، بخش محتوا از 30 نمره‌ای که به آن اختصاص یافته بود، حائز کسب نمره 23/65 شد و میزان انطباق بین چکیده فارسی و انگلیسی 78/83% است. بنابراین، بر اساس پروفایل ژاکوب در سطح متوسط قرار می‌گیرد و می‌رساند که اغلب چکیده‌های انگلیسی قابل درک، تقریباً مرتبط با عنوان، اما فاقد جزئیات است. به‌طور مسلم، نگارش چکیده‌ای استاندارد با محتوای جذاب در قالب زبان فارسی در صفحه نخست یک پایان‌نامه، به معنای پذیرش قطعی و چشم‌پوشی از بررسی چکیده‌ی انگلیسی یک فرد نیست. به عبارت دیگر، توانایی نوشتاری فرد در زبان مادری

الزاماً توانایی نوشتاری در زبان دوم را به همراه ندارد و توانایی خوب نوشتن در زبان اول (فارسی) مقوله‌ای متفاوت از خوب نوشتن در زبان دوم (انگلیسی) است (عالیخانی، 1376). وجود تعداد خطاهای فراوان در این بخش، ضرورت دوباره‌خوانی متن را برای فهم بهتر محتوای هر یک از چکیده‌های انگلیسی ایجاب می‌کند.¹

پرسش دوم: نمره کسب شده در بخش ساختار نوشتاری چکیده‌های فارسی و انگلیسی در پایان‌نامه‌های ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی از جنبه‌ی سازماندهی (انسجام، روان بودن، وضوح، ترتیب منطقی) چقدر است؟
نمودار 2. برای ارائه نوع و تعداد خطای زبانی در بخش سازماندهی ارائه شده است.

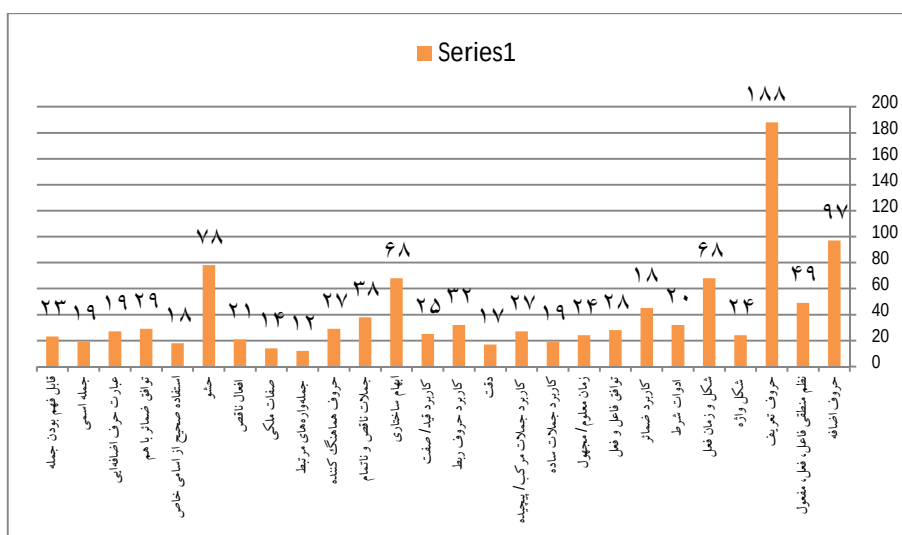
نمودار 2. ارزیابی بخش سازماندهی

بر اساس نمودار 2، در مجموع 243 خطا در این بخش گزارش شد که از بین آن‌ها 136 خطای محرز و 107 خطای متوسط تشخیص داده شد. با توجه به نمرات کاهشی در نظر گرفته برای هر نوع خطای نگارشی (خطای محرز 2/5 و برای خطای متوسط 1/25)، نمره کسب شده در این بخش 15/28 است. بنابراین نحوه‌ی سازماندهی متن چکیده‌های انگلیسی نیز در سطح متوسط قرار دارد و میزان انطباق بین سازماندهی چکیده فارسی و

1. پژوهشگران به علت امانتداری در فرایند ارزیابی چکیده‌ها، از ارائه نمونه چکیده انگلیسی برای بخش محتوا معذور بودند.

انگلیسی 76/4% است. پرخطاترین مؤلفه در این بخش مربوط به مؤلفه‌های انسجام معنای (48 خطا) و طول متن (47 خطا) است. یافته‌های این بخش نشان می‌دهد که سازماندهی مطالب در اغلب چکیده‌های انگلیسی تا حدی پراکنده و تقریباً بی‌قید و بند صورت گرفته است. همچنین تسلسل منطقی اندکی بین اجزای یک چکیده مطلوب و ساختار یافته (مقدمه، روش‌شناسی، یافته‌ها و نتایج) گزارش شد.¹

پرسش سوم: به چه میزان مؤلفه‌ی کاربرد زبان (صحت، مبحث گرامر) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟ نمودار 3. برای پاسخ‌گویی به این پرسش ارائه می‌گردد.

نمودار 3. ارزیابی دستور زبان

در مجموع، 1051 خطا در بخش دستور زبان گزارش شد که همه آن‌ها خطای محرز تشخیص داده شدند. با توجه به نمرات کاهشی در نظر گرفته برای هر نوع خطای نگارشی (خطای محرز 0/96 و برای خطای متوسط 0/48)، نمره کسب شده در این بخش 14/10 است که براساس پروفایل ژاکوب در سطح نسبتاً ضعیف جای می‌گیرد. با توجه به

1. در بخش سازماندهی نیز، پژوهشگران به رسم امانتداری از ارائه نمونه چکیده‌ی پرخطا معذور بودند.

این که دستور زبان فارسی، قابل قیاس با انگلیسی (گرامر) نیست، بدین معنا که مؤلفه‌های فرعی در زبان فارسی با انگلیسی متفاوت است، در این بخش نمی‌توان میزان انطباق را محک زد. همان‌طوری که از نمودار 3. برمی‌آید، بیشترین تعداد خطا در این بخش به مؤلفه‌های حروف تعریف (188 خطا)، حروف اضافه (97 خطا)، زمان فعل و حشو (هر دو با 68 خطا) مربوط است. با این اوصاف، اشتباهات اساسی در استفاده از ساختار دستوری مرکب یا ساده، اشتباهات وافر در زمینه توافق افعال، ضمایر، حروف تعریف و حروف اضافه، سبب ابهام و پیچیدگی نوشتار چکیده‌های انگلیسی شده است. نمونه‌هایی از خطاهای گزارش شده در بخش دستور زبان در جدول 2. ارائه می‌گردد:

جدول 2. نمونه اشتباهات بخش دستور زبان

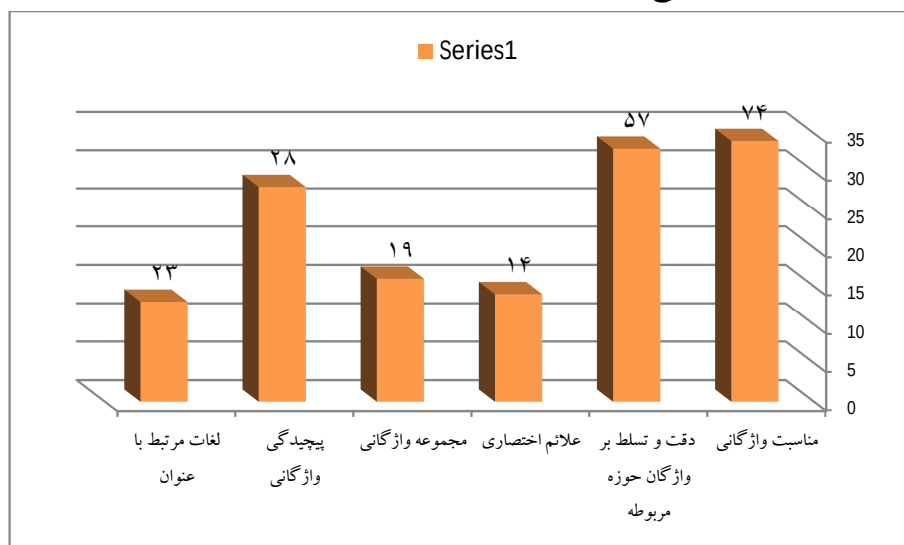
نوع خطا	معادل صحیح	کلمات/جملات اشتباه
استفاده نابجا از حروف موصولی، زمان فعل و حروف موصولی، زمان فعل	Ø The findings <u>showed</u> that authors <u>who</u> investigated articles Ø That is <u>the</u> major factor <u>affecting the</u> validity of <u>collection</u> Ø So, <u>new literature</u> that contains all aspects of the references services is necessary. Ø There is a <u>significant relationship between</u> QWL and dimensions ... Ø <u>The number of citations to the articles of</u> scholarly journals <u>has an</u> important role. Ø Abstracts	Ø The findings <u>shows</u> that authors <u>who</u> investigated articles Ø That is a major factor affects the validity of <u>the collection</u>. Ø So, a <u>new literature</u> that <u>containing all aspect</u> of references services is necessary. Ø There is significant <u>relate among</u> QWL <u>with</u> ... Ø <u>Number of citations that</u> scholarly journals' articles <u>receive have a</u> important role. Ø Abstract-<u>have</u>
غیر قابل فهم بودن جمله، فاقد نظم منطقی فعل، فاعل و مفعول	Ø At the next step, we attempted to compare more citation performances on Open-Access and Non Open-Access journals in the world.	Ø At the next step we attempted to shade more light on of the recognition of world's countries, Comparing their citation performances in OA and NOA journals.
شکل واژه	Trend analyses Iranian universities' <u>academics</u>	Trend studies Iranian university <u>academicians</u>
زمان فعل، تطابق فعل و فاعل	Ø The use of Wilcoxon test <u>shows</u> Ø Reference services were always <u>the</u> most important action Ø The present study <u>has</u> investigated	Ø Using Wilcoxon test <u>showed</u> Ø Reference services always <u>was most</u> important action Ø The present study <u>have</u> investigated

نوع خطا	معادل صحیح	کلمات/جملات اشتباه
زمان معلوم و مجهول	Ø The present study has been accomplished to examine	Ø The present has been <u>accomplishe</u> to examine
عبارت حرف اضافه‌ای، کاربرد ضمیر	Ø The factors <u>influencing the</u> willingness to <u>pay</u> for the economic value of public library services, reference service and Ø Overall,	Ø factors <u>influencing on the</u> willingness to <u>pay</u> for them economic value of public library services reference service and Ø At the whole
توافق فعل، فاعل و حرف تعریف	Ø From <u>the</u> results of this study, <u>we can</u> <u>conclude that</u> 196 job tasks and 21 vacancies related to. . .	Ø From <u>results</u> of this study <u>are</u> 196 job tasks and 21 vacancies related to
کاربرد قید	Ø They are <u>scarcely</u> compared to	Ø They are <u>scarce</u> compared to
دقت (آگاهی بر تولید و فهم انواع مختلف جملات رسمی و غیررسمی)	Ø Conduction of the present study <u>relied on two methods</u> . Ø We <u>found</u> that	Ø <u>Doing</u> this study <u>related on two method</u> . Ø We <u>saw</u> that
جملات ساده و مرکب، حشو	Ø IRANNepa, a proposed model which is integrated and centralized for scholarly communication, was provided based on the findings that it would remove the barriers to outlets.	Ø A <u>model</u> for scholarly communication was provided based on the findings. The proposed model would remove the barriers to outlets. <u>The model</u> , which is an integrated and centralized..., is called IRANNepa.
اسامی خاص	Ø Cronbach's alpha Ø Springer	Ø <u>kronbakh</u> alpha Ø <u>Ashprynger</u>

نوع خطا	معادل صحیح	کلمات/جملات اشتباه
حروف اضافه، ایهام ساختاری، حروف	Ø therefore, the necessity of performance in the service training course Ø so that it is a proposal for achieving goals of libraries.	Ø first necessity of performance an in service training course Ø until used so a proposal for getting goals of libraries.
اشتباه	Ø The current research Ø Supervisor and advisor Professors	Ø The current research The current research, in current research. Ø Supervisor professors and advisor professors

پرسش چهارم. به چه میزان مؤلفه‌ی کاربرد واژگان (غناى لغات، کاربرد مناسب، تسلط بر لغات تخصصی) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟

نمودار 4. برای پاسخ‌گویی به این پرسش ارائه می‌گردد.

نمودار 4. ارزیابی کاربرد واژگان

در ارزیابی بخش واژگان، 215 خطا گزارش شد که 206 مورد از آن خطای محرز و 9 مورد خطای متوسط تشخیص داده شد. پس از اعمال نمرات کاهشی در نظر

گرفته برای هر نوع خطای نگارشی (خطای محرز 3/33 و برای خطای متوسط 1/66)، نمره کسب شده در این بخش 13/8% است که براساس پروفایل ژاکوب در سطح نسبتاً ضعیف جای می‌گیرد. بخش واژگان زبان انگلیسی نیز قابل مقایسه با واژگان فارسی نیست و نمی‌توان به تعیین میزان انطباق واژگان چکیده‌های انگلیسی با فارسی در این بخش پرداخت.

بیشترین تعداد خطا متعلق به مؤلفه‌های مناسب واژگانی (74 خطا) و دقت و تسلط بر واژگان حوزه مربوطه (57 خطا) است. زنجیره لغات محدود، اشتباهات وافر در جایگزینی لغات و اصطلاحات، معنای مبهم و گمراه‌کننده‌ی واژگان همگی بر کسب این نمره‌ی ضعیف دلالت دارد. در جدول 3. چند نمونه خطا در کاربرد واژگان ارائه می‌گردد:

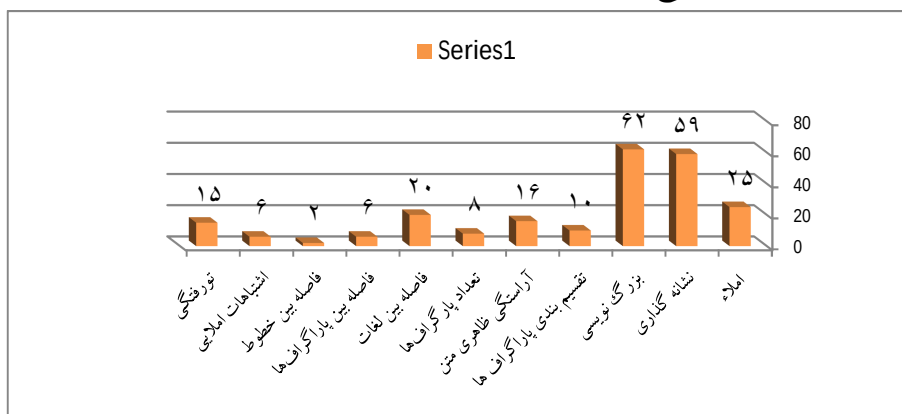
جدول 3. نمونه اشتباهات بخش کاربرد واژگان

نوع خطا	معادل صحیح	کلمات / جملات اشتباه در بخش کاربرد واژگان
مناسبت واژگانی	- Subject accumulation levels - gap of efforts - It seems - we found that - up to date - findings - follow as - The present research / study - library users have been really interested in searching - Humanities and Behavioral Sciences were investigated. - state banks - Population	- Subject <u>aggregation</u> levels - lack of efforts - apparently - we <u>saw</u> that - updating - founding - followed - The present <u>thesis</u> <u>Libraries</u> users have been <u>very keen</u> on searching - Sciences, behavioral sciences and humanities were <u>explored</u> - Government banks - Populated
دقت و تسلط بر واژگان حوزه مربوطه	- Humanity-Social science - Public library	- Humanities society sciences - Ketabkhaneomomi
عدم اشاره به معنای علائم اختصاری	- Machine Readable Cataloging - Geographic Information System - Library of Congress Subject Heading - Electronic book - Knowledge Management	<u>MARC</u> <u>GIS</u> <u>LC</u> Subject Heading <u>Ebook</u> - KM

نوع خطا	معادل صحیح	کلمات / جملات اشتباه در بخش کاربرد واژگان
مجموعه واژگان	Ø Sample Ø Correlation	Ø Statistic population / community Ø cordetion
پیچیدگی واژگان	Ø A stratified random sample of 1176 users of public libraries was selected from 176,000 users.	Ø Society study, the number of users of public libraries is 176,000 persons, and selected by 1176 people.
لغات مرتبط با عنوان	Ø Library fines, late fees Ø Distribution of scientific productions Ø Interlibrary loanservice Ø Reading room Ø Extracurricular services	Ø Late penalties in library Ø Widespread availability Ø Interlibrary lendingservice Ø Home reading Ø Service programs

پرسش پنجم. به چه میزان ساختار نوشتاری مؤلفه‌ی مکانیزمی (پاراگراف‌بندی، املاء، بزرگ‌نویسی، نقطه‌گذاری) در ساختار نوشتاری چکیده انگلیسی پایان‌نامه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی رعایت شده است؟

نمودار 5. برای پاسخ‌گویی به این پرسش ارائه می‌گردد.

نمودار 5. ارزیابی بخش مکانیزم

در بخش علائم سجاوندی (مکانیزمی) 248 مورد خطا گزارش شد که از بین آن‌ها 234 مورد خطای محرز و 14 خطای متوسط تشخیص داده شد. پس از اعمال نمرات کاهشی در نظر گرفته برای هر نوع خطای نگارشی (خطای محرز 0/45 و برای خطای متوسط 0/22)، نمره کسب شده در این بخش 3/92% است که بر اساس پروفایل ژاکوب در سطح نسبتاً ضعیف

جای می گیرد. همان طوری که از نمودار 5. بر می آید، بیشترین تعداد خطا متعلق به مؤلفه بزرگ نویسی (62 خطا) و نشانه گذاری (59 خطا) است. بدین ترتیب، اشتباهات وافر در زمینه املاء، نقطه گذاری، بزرگ نویسی و پاراگراف بندی که به معنای مبهم و گمراه کننده منتهی شده است. نمونه های از خطاهای مکانیزمی در جدول 4. ارائه می شود:

جدول 4. نمونه اشتباهات بخش علائم سجاوندی

نوع خطا	معادل صحیح	کلمات / جملات اشتباه در بخش کاربرد واژگان
املاء	Ø university Ø There is Ø Trying Ø Cronbach's alpha Ø Springer Ø literature analysis	Ø University Ø Thwre is Ø trieing Ø kronbakh alpha Ø Ashprynger Ø Litratreanalyzis
نشانه گذاری	Ø So, it indicated that Ø Furthermore, there was	Ø So it indicated that Ø Further more there was
بزرگ نویسی	Ø academic Ø to Ø Iran, Kerman	Ø Academic Ø To Ø Iran, kerman
فاصله بین لغات	Ø %90 percent	Ø %90 per_cent

جدول 5 برای ارائه تمام یافته های حاصله از پژوهش ارائه می گردد.

جدول 5. نتایج نهایی ارزیابی

مؤلفه اصلی	تعداد خطا	نمره	میزان انطباق	تعیین سطح نگارش
محتوا	248	%23/65	%78/83	متوسط
سازماندهی	243	%15/28	%76/4	متوسط
دستور زبان	1051	%14/10	-	نسبتاً ضعیف
کاربرد واژگان	215	%13/8	-	نسبتاً ضعیف
علائم سجاوندی	248	%3/92	-	نسبتاً ضعیف
جمع	2005	%75.70	-	متوسط

همان‌طوری که از جدول 5 برمی‌آید، بیشترین میزان انطباق چکیده انگلیسی با فارسی به ترتیب برای بخش محتوا (78/83%) و سپس سازماندهی (76/4%) گزارش شد که با توجه به تعیین سطح ژاکوب (پیوست 1)، در سطح متوسط نگارش قرار گرفتند. هم‌چنین بیشترین میزان رعایت در نحوه نگارش چکیده انگلیسی به ترتیب به بخش‌های دستور زبان (14/10%)، علائم سجاوندی (3/92%) و کاربرد واژگان (13/8%) تعلق یافت که نمراتی در سطح متوسط تا نسبتاً ضعیف کسب کردند. در مجموع، نمره نهایی چکیده‌های انگلیسی این پژوهش، 70/75% بدست آمد که سطح متوسطی از چکیده‌نویسی به زبان انگلیسی در این مقطع را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

زبان نوشتار انگلیسی مرسوم‌ترین شیوه تبادل انتقال اطلاعات علمی محققان در سطح جهان است و یادگیری آن الزامی می‌نماید. بهترین روش برای ترفیع ترجمه در بین محققان، ارزیابی اصولی و همیشگی دست‌نوشته‌های علمی آنان است. پژوهش حاضر با هدف ارزیابی نگارش چکیده انگلیسی در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی انجام گرفت تا ضمن ارائه مؤلفه‌های استاندارد در ارزیابی، به چگونگی نمره‌دهی نیز اشاره داشته باشد. بدین ترتیب که ترجمه با استفاده از فرایند مقابله، ارزیابی، نمره‌دهی و در نهایت تعیین سطح مورد بررسی قرار گیرد تا نقاط ضعف و قوت نوشتار به درستی آشکار شود.

در این پژوهش، پژوهشگران با استفاده از شیوه نمره‌دهی ژاکوب (1981) و بهره‌گیری از پنج مؤلفه اصلی (محتوا، سازماندهی، دستور زبان، کاربرد واژگان و علائم سجاوندی) مؤلفه‌های فرعی متناسب با هریک، به مقابله زبان فارسی با انگلیسی 127 نمونه از چکیده‌های انگلیسی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی پرداختند. بیشترین میزان انطباق چکیده انگلیسی با فارسی به ترتیب برای بخش محتوا و سپس سازماندهی گزارش داد که هر دو در سطح متوسط نگارش قرار گرفتند. هم‌چنین بیشترین میزان رعایت در نحوه نگارش

چکیده انگلیسی به بخش‌های دستور زبان، علائم سجاوندی و کاربرد واژگان تعلق یافت که نمراتی در سطح متوسط تا نسبتاً ضعیف کسب کردند. نتایج سطح متوسطی از چکیده‌نویسی به زبان انگلیسی در مقطع کارشناسی ارشد این حوزه را نشان می‌دهد.

یافته‌های پژوهش حاضر با پیشینه‌های موجود، از جمله احمدی شیرازی، نوروزی و همکاران، ناکامورا، باچا، لیونز، ژاکوب و همکاران هم‌راستا است. همه‌ی نتایج بر یک اصل بنیادین در ارزیابی نوشتار تأکید دارند و آن اصل استفاده از سیاهه مؤلفه‌های اصلی و فرعی زبان مقصد و مبدأ و تعیین سطح بر اساس نمره‌دهی جزئی‌نگر است. در واقع یافته‌ها می‌رساند که استفاده از ارزیابی جزئی‌نگر، شاخص پایایی بالاتری را هم به صورت فردی و هم گروهی در مقایسه با ارزیابی کلی‌نگر ایجاد می‌نماید.

نتایج این پژوهش در مقایسه با مقطع دکترای این حوزه، که در سطح عالی قرار داشتند، قدری متفاوت می‌نماید. یافته‌های این پژوهش نمرات متوسط و نسبتاً ضعیفی را نشان داد. اگرچه در برخی مؤلفه‌ها نمرات نسبتاً ضعیفی کسب شد، اما مجموع نمرات، چکیده‌ها را در جایگاه متوسط قرار می‌دهد. با این نتیجه می‌توان چنین استنباط کرد که با وجودی که غالب "محتوای" چکیده‌ها قابل فهم برای عامه است، اما منطق زبانی حکم می‌کند که اصول و مبانی زبانشناسی در ترجمه رعایت شود. در واقع، ترجمه و انتقال اطلاعات یک چکیده به زبان دوم نیازمند مهارت در زبان به منظور درک متن اصلی و همچنین حداقل دانش عمومی نسبتاً خوبی برای جلوگیری از تفاسیر غلط است.

تأکید بر رعایت صحیح مؤلفه‌های فرعی به تفکیک در چکیده‌نویسی می‌تواند راهگشای مشکلات زبان‌آموزی محققان باشد که با یاری گرفتن از متخصصان مسلط به زبان انگلیسی میسر می‌شود. کسب نمره‌ی نسبتاً ضعیف در ساده‌ترین بخش نوشتار یعنی "علائم سجاوندی" نیز قابل تأمل است و انتظار می‌رود محققان بیشتر به این بخش توجه نمایند. در واقع، تأکید بر جنبه‌های زیبایی‌شناختی و ارتقای توانایی بازنویسی متن در قالب و شکل مرسوم زبان مقصد، از جمله ویژگی‌های مطلوب و ارزشمند چکیده‌نویسی به زبان دوم است و توصیه می‌شود به‌طور ویژه مورد توجه محققان قرار گیرد.

به‌طور کلی، در باب ترجمه مسلّم است که نرم افزارهای ترجمه‌ای که امروزه وجود دارند، کار آمد نیستند؛ به دلیل اینکه با اصول معناشناسی کار نمی‌کنند و به‌طور خاص پاسخ‌گوی نیازهای محققان نیستند. به بیانی ساده‌تر، یک لغت وقتی ده معنی پیدا می‌کند، ماشین نمی‌داند کدام معنا را ترجیح دهد و برگزیند. البته با استفاده از اصول هم‌آیی¹ و واژه‌های هم‌آیند²، کوشیده‌اند این مشکل را مرتفع کنند، ولی قطعاً هنوز کاملاً از بین نرفته است (آموخته، 1392). بنابراین، پژوهش حاضر، علاوه بر یادگیری اصولی نوشتار زبان انگلیسی، همواره یاری گرفتن از متخصصان مسلط به زبان انگلیسی را تنها راه اطمینان برای تأیید نوشتار و به اشتراک گذاشتن آن در مجامع علمی جهانی پیشنهاد می‌نماید؛ چرا که فناوری‌های مختص ترجمه برای بازخوانی، ویرایش و تصحیح متون، همواره تنها به‌عنوان نیروی کمکی جهت سرعت بخشیدن به فرایند ترجمه و یادگیری زبان در کنار متخصصان زبان‌شناسی به ایفای نقش می‌پردازند. در پایان پیشنهاداتی برای پژوهش‌های آتی ارائه می‌شود:

1. ارائه‌ی شیوه‌نامه (دستنامه) استاندارد برای چگونگی نحوه نگارش چکیده‌نویسی به زبان انگلیسی برای محققان دانشگاهی
2. انجام پژوهشی جهت تعیین سطح چکیده‌نویسی انگلیسی پایان‌نامه‌های ارشد و دکتری به تفکیک هر رشته از علوم
3. پژوهشی در باب استفاده از نمره‌دهی تحلیلی و تعیین سطح ژاکوب برای ارزیابی نوشتار زبان انگلیسی دانشجویان در دوره‌ها و سطوح مختلف دانشگاهی

1. Collocability
2. Collocations

منابع

1. احمدی شیرازی، م. (1392). استفاده از لیست ارزیابی دوگانه تحلیلی جزئی نگر در ایجاد پایایی ارزیابی نوشتار فردی و گروهی مصححان. *زیان‌شناسی کاربردی*، 16 (1)، 30-33.
2. آموخته، ر. (1392). نقش زبان در ظرفیت تفسیرپذیری متن (با تکیه بر بحث هرمنوتیک و قواعد زبانی). *ماهنامه الکترونیکی اطلاعات حکمت و معرفت*، 8 (8). بازیابی 30 آبان 1392.
3. نوروژی، ی. اکبریان، ا. پناهی، س. (1395). ارزیابی نوشتار چکیده‌های انگلیسی رساله‌های دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی بر اساس دیدگاه زیان‌شناسی. *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، 27 (1)، 127-144.
4. سالاری، ح. (1392). اهمیت یادگیری زبان انگلیسی و شیوه ترجمه متون در کتابداری و اطلاع‌رسانی. [نوشته وبلاگ]. بازیابی 16 فروردین 1392، از <http://ketabdar92.blogfa.com/post/22>.
5. عالیخانی، ن. (1376). یک بررسی مقابله‌ای از توانایی نوشتاری در دو زبان فارسی و انگلیسی و تاثیر سه عامل موضوع نوشتار، جنسیت و میزان مهارت در زبان دوم بر این توانایی. پایان‌نامه منتشر شده کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده زبان‌های خارجه، گروه زبان و ادبیات خارجی.
6. فلاحتی فومنی، م (1392). بررسی وضعیت چکیده‌نویسی انگلیسی در مجلات علمی - پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حوزه‌ی علوم پایه) سال 1390 و ارائه راهکارهایی برای بهبود آن. شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و نامه‌ی پارسی.
7. Bacha, N. (2001). Writing evaluation: what can analytic versus holistic essay scoring tell us? *System*, 29 (94), 371-384.
8. Cohen-Vida, M. (2012). How to teach writing abstracts in a foreign language. *Social and Behavioral Sciences*, 46, 4981- 4985.
9. Hamp lyons, L (1995). Research on the Rating Process Rating Nonnative Writing: The Trouble with Holistic scoring. *TESOL*, 14, 756-765.
10. Jacobs, H. J., Zingraf, S. A., Wormuth, D. R., Hartfiel, V. F., & Hughey, J. B. (1981). Testing ESL composition: A practical approach. Massachusetts: Newbury House.
11. Klimova, F. (2011). Evaluating writing in English as a second language. *Social and Behavioral Sciences*, 28, 390 – 394.
12. Nakamura, Y (2004, 22-23 May). A comparison of holistic and analytic scoring methods in the assessment of writing. Paper presented at the Proceedings of the 3rd annual JALT pan- SIG Conference, Tokyo, Keizai University, Japan. 46-52.
13. Pinto, M. (1995). Documentary Abstracting: Toward a Methodological Model. *Society for Information Science*, 46 (3), 225-234.
14. Sikolova, M. & Mockova, N. (2011, September,). Common mistakes in writing. Paper presented at the Proceedings of the International Conference of the Foreign Language competence as an integral of the university graduate profile III (Brno), University of Defense in Brno, Kounicova 44 (pp. 113-12), Brno.
15. Weigle, C. S. (2002). *Assessing Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.

پیوست 1. شیوه ارزیابی چکیده‌های مورد مطالعه (برگرفته از پژوهش ژاکوب و همکاران 1981)

پرو فایل مؤلفه‌ها و سطوح نمره‌دهی ژاکوب و همکاران (1981)			
مؤلفه	نمره	تعیین سطح	معیار توصیف کننده
محتوا (30%)	-30	عالی -	• قابل درک، کاملاً با معنا و مفهوم، کاملاً مرتبط با عنوان مربوطه
	27	خیلی خوب	
	-26	خوب -	• اغلب قابل درک، تقریباً مرتبط با عنوان اما فاقد جزئیات
	22	متوسط	
	-21	نسبتاً ضعیف	• دانش موضوعی محدود، معنا و مفهوم اندک، بسط ضعیف عنوان
سازماندهی (20%)	-16	خیلی ضعیف	• فاقد دانش موضوعی، بی معنا و مفهوم، قابل ارزیابی نیست.
	13		
	-20	عالی -	• بیانات واضح، بیان روشن ایده‌ها، پیوستگی، تسلسل منطقی و سازماندهی شده‌ی ایده‌ها
	18	خیلی خوب	
	-17	خوب -	• تاحدی پراکنده، سازماندهی مطالب اما تقریباً بی قید و بند، بیان ایده اصلی با انسجام و تسلسل منطقی اندک
دستور زبان (25%)	14	متوسط	
	-13	نسبتاً ضعیف	• روان نبودن نوشتار، ذکر ایده‌های مبهم، فاقد تسلسل منطقی
	10		
	7-9	خیلی ضعیف	• غیر قابل انتقال، فاقد سازماندهی، قابل ارزیابی نیست
	-25	عالی -	• استفاده از ساختار دستوری مرکب اثرگذار، اشتباهات بسیار اندک در زمینه توافق افعال، ضمائر، حروف تعریف و حروف اضافه
کاربرد واژگان (20%)	22	خیلی خوب	
	-21	خوب -	• استفاده از ساختار دستوری اثرگذار، ساده، اشتباهات کم در زمینه توافق افعال، ضمائر، حروف تعریف و حروف اضافه که تقریباً به ابهام نوشتاری می‌انجامد.
	18	متوسط	
	-17	نسبتاً ضعیف	• اشتباهات اساسی در استفاده از ساختار دستوری مرکب یا ساده، اشتباهات وافر در در زمینه توافق افعال، ضمائر، حروف تعریف و حروف اضافه که به ابهام و پیچیدگی نوشتاری می‌انجامد.
	11		
	5-10	خیلی ضعیف	• عدم رعایت اصولی ساختارهای دستوری، دارای اشتباهات عمده، قابل انتقال و ارزیابی نیست.
	-10	عالی -	• استفاده از واژگان سطح بالا، جایگزینی صحیح لغات و اصطلاحات تاثیرگذار
	18	خیلی خوب	
	-17	خوب -	• استفاده از زنجیره لغات تقریباً مرتبط، اشتباه تصادفی در جایگزینی لغات و اصطلاحات، مشاهده لغات مبهم در بعضی موارد
	14	متوسط	
	-13	نسبتاً ضعیف	• زنجیره لغات محدود، اشتباهات وافر در جایگزینی لغات و اصطلاحات، معنای مبهم و گمراه‌کننده‌ی واژگان
	10		

پروفايل مؤلفه‌ها و سطوح نمره‌دهی ژاکوب و همکاران (1981)			
مؤلفه	نمره	تعیین سطح	معیار توصیف کننده
علامه سجاوندی (مکانیزم 5%)	7-9	خیلی ضعیف	• دانش ضعیف در کاربرد واژگان، اصطلاحات و شکل لغات انگلیسی، قابل ارزیابی نیست
	5	عالی - خیلی خوب	• هم‌آرایی ظاهری مناسب، اشتباهات اندک در زمینه املاء، نقطه‌گذاری، بزرگ‌نویسی و پاراگراف‌بندی
	4	خوب - متوسط	• اشتباهات تصادفی در زمینه املاء، نقطه‌گذاری، بزرگ‌نویسی و پاراگراف‌بندی
	3	نسبتاً ضعیف	• اشتباهات وافر در زمینه املاء، نقطه‌گذاری، بزرگ‌نویسی و پاراگراف‌بندی که به معنای مبهم و گمراه‌کننده می‌انجامد.
	2	خیلی ضعیف	• فاقد هم‌آرایی ظاهری مناسب، اشتباهات بسیار زیاد در زمینه املاء، نقطه‌گذاری، بزرگ‌نویسی و پاراگراف‌بندی، فاقد ارزش لازم برای ارزیابی

DOI: stim.2017.773/10.22091

استناد به این مقاله:

فراهانی، الهام؛ فیروزعلیزاده، مهری؛ پناهی، سمیه (1395)، اشتباهات رایج چکیده‌های انگلیسی در پایان‌نامه‌ها: رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، علوم و فنون مدیریت اطلاعات 2(4)، 103-126.